

imel svoj 2. občni zbor v dvorani Njih eksc. gospé baronovke Bach-ove, namestnice Najviše pokroviteljce cesarice. Mestni župan gosp. Dr. Costa, ki tudi ta milodarni zavod, kakor vsako drugo koristno mestno ali deželno napravo, iskreno podpira, je kot prvomestnik poročal o napredku te bolnišnice v preteklem letu. Najpred je zahvalo izrekel Njih eksc. gospej baronovki Bachovi za krepko djansko podporo, ktera bolnišnici vseskozi dohaja od njene strani. Omenil je hvalevredne pomoči gosp. trgovca Resmana, Dr. Kovača in apotekarja Rama, ki vsi so djanski podporniki bolnišnici, v kateri se je lani ozdravljalo 73 otrok, kateri pa po prevdarku gotovih dohodkov in stroškov konec tega leta žuga primanjka od 934 fl. 89 kr. Obširno polje je tedaj odprto dobrotnikom ubozih bolnih otrok. Naj položé v denarji, hrani, ali perilu milodarov na žrtvenik tega zavoda!

— Zopet je kmetijska naša družba prejela prošnjo, in sicer od kmetijske družbe koroške, za popis, kako je osnovana ljubljanska učilnica za podkovstvo, ker tudi v Celovcu za potrebno spoznavajo napraviti enako šolo.

— Poslednji sokolski shod bil je posebno živahen. Bilo je nazočih več deželnih poslancev, — Notranjska, Dolenska in Gorenjska — vse so imele svoje zastopnike. To priliko porabili so Sokolovci in pozdravljali s prisrčnimi in navdušenimi napitnicami nazoče gg. poslance, kateri so ravno tako srčno odzdravljali. Prijatelj „Brencelj“ je tudi storil svoje in se predstavljal gostom ter razlagal na drobno, kakošna živalica je prav za prav, da ne bi imel kdo morda napačnih misel o njem. Še le pozno smo se ločili prav veseli in zadovoljni. — Jutri, na debeli četrtek, je zopet sokolski shod pri Virantu, zadnji v pustu. Kakor slišimo, je pripravljen prav mičen program.

— Čitalnični ples preteklo nedeljo se sme po pravici vvrstiti najlepšim in najprijetnijim veselicam čitalničnim.

— (*Naznanilo.*) Mnogi stari pa še čedni svetilniki (lustr) in drugo orodje za osvečavo, ki je primerna tudi cerkvam, božjemu grobu itd., so naprodaj. Kdor želi kaj kupiti, naj popraša za to v pisarnici deželnega odbora.

Novice iz deželnih zborov.

Sporočila ta segajo do 22. dne t. m.; zbori se morajo končati do 28. dne t. m.

Česki deželni zbor v Pragi je potrjeval volitve in volil deželni odbor (dr. Gerner, Schmeykal; Rieger, Zeithammer; grof Fr. Thun, Črnin; bar. Pfeil in Skrejšovsky). Ali bode volil poslance v državni zbor ali ne; in če bode volil, kako da bode volil, to še ni znano.

Moravski deželni zbor v Brnu je pretresal volitve ter volil v deželni odbor (bar. Vojkovski, Pražak, grof Serenya, dr. Demel, From (Slovani), dr. Giskra (Nemec). Obravnaval in sprejel se je je Pražakov predlog: naj ima tudi ta deželni zbor pravico, z nadpolovično večino spremeniti deželni volilni red. Do vlade se je stavilo vprašanje, ali se ne bo ustavno obravnavala organizacija političnih in sodnijskih uradov. Kako da bode volil poslance v državni zbor, to še ni znano.

Galicijški deželni zbor v Levovu je odobral volitve, volil deželni odbor ter razpravljaj predlog, s katerim grof Borkovski zahteva, naj bode edini poljski jezik učni jezik na vseučiliščih v Levovu in Krakovu.

Goriški zbor šteje 10–11 slovenskih, 9 laških in 2–3 nemške poslance; 1 laški in 1 nemški držita se slovenskih; pretehtaval je volitve, ustanovil deželni odbor in z adreso volil državna poslanca.

Istrijski deželni zbor v Poreču je po odobrenih volitvah in ustanovljenem deželnem odboru volil dva poslance za državni zbor ter 22. februarja sklenil svoje seje. Poslanca sta laške stranke.

Koroški deželni zbor je pretehtaval volitve, volil deželni odbor ter volil poslance v državni zbor. O slovenskem duhu v tem zboru ni sluha.

Štajarski deželni zbor v Gradcu je kaj čudno presojal volitve, ustanovil si deželni odbor ter volil poslance v državni zbor. Izmed Slovencev sta voljena gg. Lipold in Lenček, ki sta se pa odpovedala poslanstvu; a zbornica ni sprejela te odpovedi. Pač čudno! Čemu ju je predsednik neki vprašal, ali prevzameta poslanstvo, če nimata pravice, odpovedati se? V deželni odbor ni bil voljen noben Slovenec. Ravnopravnost kje si! Zanimivo je o tem zboru to, da se je v zbornici prvič slišala slovenska beseda „živio!“

Tiroljski deželni zbor v Insbruku je po potrjenih volitvah in po volitvi za odbor obravnaval in sprejel predlog, naj se nova postava o nabiranju vojakov vpelje po ustavni poti. Kako da se bodo poslanci volili v državni zbor, tega še ne vemo.

Salcburški deželni zbor se je pečal le s presojanjem volitev, z volitvijo deželnega odbora in poslancev za državni zbor.

Gornje-avstrijski zbor v Lincu je zraven navadnih opravil do vlade stavil vprašanje, ali se vlada ne bode držala ustavne poti ozir organizacije političnih in sodnijskih uradov.

Naj konec tega sporočila omenimo še to, da se vladni reskript 4. februarja v Gradcu, Celovcu, Tropavi in Poreču ni bral slovenski!!

Deželni zbor kranjski.

Druga seja 20. svečana. V tej seji poroča poslanec Svetec v imenu dotičnega odbora o tistih 2 volitvah deželnih poslancev, o katerih je deželni odbor nasvetoval, naj se overžete, zraven pa še o 3. volitvi, zoper katero je iz Kranja došel protest. Poročevalec je po tehtnih dokazih nasvetoval, naj zbor potrdi vse 3 volitve, ker zoper nobeno ni po postavi zadržka; poslanec Dežman je govoril proti veljavnosti tržiške in postojnske volitve. Zbor je potrdil vse tri z večino 23 glasov zoper 9; poslanci: Dr. Prevec, baron Schloissnig in vitez Höffern so potem obljubili storili v slovenskem jeziku. Morebiti da se kakošen referent „Triest.“ ali „Pressin“ bode spodtikal nad tem, da rečemo „v slov. jeziku; tudi nam je sicer to samo malenkost, ali reče kdo „ich gelobe“ ali pa „obljubim“; vendar ker je 9 poslancev velikega posestva strogo zaznamovalo svoje stališče z „ich gelobe“, zaznamovalo je 27 narodnih mož svoje stališče z „obljubim“. In tako so bile volitve zadeve pri kraji. Če tudi ne radi, vendar moramo zgodovini pravico skazati in povedati, da današnja seja je bila viharna tako, kakor še nobena preteklih 6 let. In to čisto po nepotrebnem. Ko je namreč dr. Toman zagovarjal potrjenje volitve dr. Preveca, so med govorom poslušalci enkrat pa celó malo zaklicali „dobro.“ Predsednik pl. dr. Wurzbach brž zvoní na mir. Ko pa dr. Toman končá temeljiti svoj govor, so poslanci njegove stranke prav glasno mu izrekli svojo pohvalo. Ali to ali kaj družega je pa predsednika tako zgrabilo, da mu med drugim uide beseda „polnischer Landtag.“ Ta beseda pa je kakor strela z jasnega udarila med poslance, ki se ne pomirijo pred, dokler seja ne prestane; poslanci se podajo s predsednikom vred v drugo sobo in ondi obravnavajo stvar do tega, da predsednik v zboru naznani, da beseda „polnischer Landtag“ ni merila na poslance, katerih kakor tudi poslušalcev nikakor ni mislil žaliti. Potem je na-

stalo zopet mirno napredovanje seje, v kateri je dr. Bleiweis zboru izročil dosti znani predlog zaradi učnega jezika v šolah, ki so ga podpisali dr. Klun, Jož. Debevec, Fid. Trpinec, Sovan, Zagorec, Kramaršič, Koren, Lovro Pintar, Peter Kozler, pl. Gariboldi, baron Zojs, Santo Treo, Horak, Grabrijan, Anton Kos, dekan Toman, dr. Toman, L. Ravnikar, Svetec, dr. Costa, Tavčar, grof Barbo. (Gospodje Schloissnig, dr. Prevec in vitez Höffern še takrat niso obljube storili.) Cesarski namestnik baron Bach na to pravi, da sedanji zbor je sklican le zavoljo volitev v državni zbor, in ne misli oblasti imeti, da bi se udeležil postavodajavnih predlogov. Na to odgovarjajo dr. Bleiweis, dr. Toman in dr. Costa, in predlog se stavi na dnevni red prihodnje zborove seje, do katere bi utegnil cesarski namestnik od ministerstva odgovor imeti, kako si ono misli pričujoči deželni zbor. — V tej seji so bili v odbor za ministersko pismo od 4. dne t. m. voljeni dr. Bleiweis, dr. Toman, dr. Costa, dr. Klun, Svetec, baron Schloissnig in prošt Kos. V odbor za prošnje bili so voljeni grof Barbo, dekan Grabrijan, Lovro Pintar, Svetec, Ravnikar, vitez Gariboldi in Peter Kozler.

Tretja seja 23. sveč. Na dnevnem redu je stal danes predlog dr. Bleiweisov zastran učnega jezika. Cesarski gospod namestnik pravi, da ne odstopi od svojega undanjega razloga ter pravi, da nima nikakoršnega pooblaščenja, da bi kot zastopnik vladin se udeležil v tej seji razprave, ktera sega v deželno postavodajstvo. Na to prestane seja za 10 minut; poslanci, ki so predlog podpisali, se podajo v posvèt, in potem nannanja v njih imenu dr. Bleiweis to-le: Da-si tudi se ne skladamo z mnenjem Njih ekscelencije in menimo, da je naša misel prava zato, ker je ustavna, vendar odstopimo za zdaj od predloga svojega zato, ker se ne nadjamo, da bi danes storjeni sklep o učnem jeziku c. k. vlada priporočala v sankcijo Njegovemu Veličanstvu. — Po tem je bila volitev deželnega odbora. Poslanci iz vrste velikih posestnikov so volili za deželnega odbornika pl. Langer-ja, za namestnika mu Fr. Rudeža, — poslanci mest, trgov in kupčijske zbornice: dr. Tomana, za namestnika mu stolnega prošta Kos-a, — poslanci kmetijskih občin dr. Jan. Bleiweis-a in za namestnika njegovega L. Svetca, — ves zbor skupaj pa je volil namestnika deželnega poglavarja dr. Costo, za namestnika mu Petra Kozler-ja. V tako imenovani pomnoženi deželni odbor so bili voljeni: baron Anton Zojs, Luka Svetec, Peter Kozler in A. Kos, — za namestnika pa Jožef Debevec in Anton vitez Gariboldi.

Četrta seja 26. svečana. — Poslanec Svetec poprašuje c. k. deželno vlado: ali jo je volja pri oddajanju cesarskih služeb na naše domače ljudi se ozirati pa zahtevati znanje domačega jezika v besedi in pismu? Cesarski gospod namestnik pri tej priči odgovori, da. Odgovor je bil s pohvalo sprejet.

Potem je prišlo na vrsto rešenja prošinj, ki so došle deželnemu zboru. V imenu odborovem je poročal Svetec: 1. Starešinstvo kranjske Gore, potem radeško in fužinsko prosijo, da bi se jim za sekvesterske stroške in za povračila gojzdnih poškodb ne rubila taka živina, ki je gruntna potrebščina, in naj bi se sploh pri takih eksekucijah postavne naredbe izpolnovale. — Z gorko besedo podpira fajmošter Pintar predlog odborov, naj se izroči ta prošnja sl. vladi v uslišanje. 2) Prošnja prebivalcev iz Unca, Slivic, Rakeka, Ivanjega sela, gornje in spodnje Planine, Lazov in Grčerevca, da bi se odkupa in uravnava gojzdnih služnosti,

kolikor mogoče, pospešila. — 3. Prošnja katastralne soseske Prečne, Velikega Podljudna, Toplic, Gorenjega polja, Št. Petra, Jurke vasi in Smolene vasi, da bi se ribištvo v Krki, kolikor je mimo njihovega zemljišča teče, v štant dalo, da bi iz štantovine tisti posestniki, katerim povodenj škodo dela, odškodbo dobivali. Tudi zaradi teh prošinj je zbor sklenil po predlogu odborovem. Potem je Ravnikar v imenu odborovem poročal: o prošnji občine spodnje idriške, da bi smela od panjev davščino pobirati, — o prošnji Kostanjčanov, da bi se jim pustila okrajna sodnija, — o enaki prošnji senožeškega okraja, in o prošnji občin Poljiške in Žaljniške lokalije, da bi prišle pod ljubljansko politiško gosposko, namesti v litijsko. V imenu odborovem poročevalec Ravnikar nasvetuje, naj dež. zbor se obrne do ces. vlade, da se spolni želja Kostanjčanom, Senožščanom in občini Poljiški in Žaljniški; prošnje spodnje-idriške pa ni mogel odobriti, ker preveč nasprotuje lastninskim pravicam, čeravno je dekan Grabrijan gorko podpiral prošnjo kot izjemek, ki nikomur škode ne dela. — Poslanec Zagorec je zagovarjal še posebno prošnjo Kostanjeviško in po nji tudi Senožško, dr. Bleiweis pa prošnjo občine Poljiške in Žaljniške, pri kateri je cesarski namestnik obljubil, da se ne bo prezirala.

Vitez Gariboldi je predlagal, naj vprihodnje bode zbornica deželna v bolj prostorni reduti in je ta predlog na vse strani tako temeljito razjasnil, da je, ko je potem dr. Toman o njem poročal in s dr. Costo vred dodal neovržljive dokaze, bil z vsemi glasovi zoper 5 sprejet. Grof Thurn in Dežman sta govorila zoper predlog.

Za tem v imenu deželnega odbora dr. Bleiweis stavi predlog: naj deželni zbor sklene prositi visoko vlado, da izprosi pri Njih Veličanstvu cesarju, da se nova rekrutna postava od 28. dec. 1866. odloži za zdaj in sicer tako dolgo, dokler se ta stvar ne reši po ustavni poti. Poslanec Koren je v vlogi svoji do kmetijske družbe prepričavno dokazal nevarnost te nove postave za kmetijstvo in poslanec Svetec je dodal še druge pomislake. In tako je enoglasno obveljal predlog po dr. Bleiweis-u stavljen.

Potem je dr. Costa v imenu odborovem stavljal predlog, naj si deželni zastop napravi lastno blagajnico (kaso) in naj se v ta namen pooblasti odbor za prozorne priprave. Predlog ta je dr. Costa zagovarjal z očitno potrebo, ker deželni odbor ima v kratkem toliko denarja v svoje gospodarstvo prevzeti, da ne more odgovoren biti brez potrebne varnosti. Dežman ne vidi te nujnosti in vname se živa razprava, ktere se udeleži se prepričalnimi dokazi dr. Toman in baron Schloissnig, in ko še enkrat dr. Costa odbija vse pomislake, je bil predlog njegov enoglasno sprejet.

Naposled stavi Svetec še sledeči nujni predlog: Naj sl. deželni zbor sklene to-le:

Deželnemu odboru se daje nálog: 1) naj vis. c. k. ministerstvu pravosodja prošnjo podá, da bi ono blagovolilo po primerni poti skrbeti, da se bodo postavne naredbe zastran rabe slovenskega jezika v pravosodnih rečeh, zlasti §§. 13. in 165. splošnega sodnega reda in §§. 123. in 184. kazn. reda na tanko izpolnovale; 2) naj izdela in prihodnjemu deželnemu zboru predloži načrt, kako bi se ravnopravnost slovenskega jezika v šolah, uradnijah in sodnijah uresničila. — Ko nasvetovalec Svetec temeljito dokaže živo potrebo vsega, kar tu nasvetuje, je bil predlog njegov se znano veliko večino sprejet.